

2018-02-11 Varėnos raj. Marcinkonių Šv. apaštalų Simono ir Judo Tado parapijos bažnyčioje vyko Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio paminėjimas. Šv. Mišias aukojo atsargos karininkas, buvęs LK Sausumos pajėgų karo kapelionas kun. Pavelas Paukšto. Po šv. Mišių buvo pašventintas ir atidengtas Lietuvos Nepriklausomybės (Vasario 16-osios) Akto signataro kun. Alfonso Petrulio (1873-1928) biūstas, kurio skulptorius yra Nerijus Kavaliauskas, o mecenatai Gedimino ir Nijolės Jakavonių šeima. Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos atstovams buvo įteikti atminimo ženklai. Vėliau vyko šventinis koncertas.

Minėjime dalyvavo Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarai dr. Audrius Rudys bei Algimantas Norvilas, buv. LR Seimo narys Gediminas Jakavonis, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos, Lietuvos sąjūdžio, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos ir Lietuvos šaulių sąjungos atstovai, Marcinkonių parapijos nariai.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Alfonsas Petrulis gimė 1873 m. rugpjūčio 4 d. Katališkių kaime, Vabalninko valsčiuje, Biržų apskrityje, ūkininko šeimoje. Tėvai Juozas ir Izabelė augino penkis vaikus. Alfonsas buvo vyriausias. Jis iš pradžių buvo mokomas namuose, o nuo 1885 metų būsimo dvasininkas mokslus tęsė Šiaulių ir Panevėžio gimnazijoje. 1891 metais įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Kaune. Mokėsi gerai, tačiau į kunigus nebuvo įšventintas dėl jauno amžiaus. Tada jis 1895 m. išvyko ir įstojo į Lvovo veterinarijos institutą, studijavo dvejus metus, bet mokslų nebaigė. 1897 m. A. Petrulis grįžo į Lietuvą ir įstojo į Vilniaus kunigų seminariją. Seminarijos vadovybė jį, kaip gabų seminaristą, pasiuntė į Petrapilio dvasinę akademiją. Tačiau dėl atšiaurios vietos klimato (nes buvo nestiprios sveikatos) 1899 metais buvo gražintas į Vilnių ir tų pačių metų pavasarį įšventintas į kunigus. Kun. A. Petrulis gavo paskyrimą į Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčią vikaru, vėliau 1899 m. gruodį, išsiųstas į Bagdonavos filiją filistu.

1901 m. sausio 27 d. Vilniaus vyskupo įsakymu jis buvo perkeltas į Joniškį, Giedraičių parapiją, klebonu. Čia A. Petrulis užmezgė ryšį su knygnešiais. Bet nespėjęs Giedraičiuose įsitvirtinti, 1903 m. rugpjūčio 16 d. A. Petrulis perkeltas į Maišiagalą klebonu. 1904 metais lankydamas parapijiečius ir kalėdodamas Maišiagalos parapijoje, kunigas įsitikino, kad daugelyje kaimų žmonės kalba lietuviškai. Tad atkaklus lietuviškos kalbos sklaidėjas nusprendė lietuvių kalbą pamažu įvesti ir bažnyčioje. Gavęs vyskupo leidimą, kartą per savaitę pradėjo lietuviškai vesti vaikų katekizaciją. Už pernelyg aktyvią lietuviškos veiklą kun. A. Petrulis 1907 m. buvo iškeltas iš Maišiagalos į tolimą Nalibokų parapiją.

1908 metų spalį kun. A. Petrulis vyskupo įsakymu buvo perkeltas į Marcinkonių parapiją Varėnos rajone. Marcinkonių parapijoje, kuri nepaisant įvairiausių okupacijų, buvo tikrai lietuviškas kraštas, kunigas tęsė ne tik dvasininko darbą, bet ir švietėjišką veiklą. Suvokdamas, kad neraštingus žmones tobulėti skatina meno saviveikla, jis įsteigė gausų ir balsingą bažnyčios chorą, kuris ne tik giedojo bažnytines giesmes, bet ir lietuviškas, patriotines dainas. Kun. A. Petrulio rūpesčiu buvo atnaujinta bažnyčia, joje įrengti nauji vargonai.

Po trejų metų, 1911-aisiais, A. Petrulis turėjo palikti Marcinkonis. Šį kartą jis buvo paskiriamas klebonu į Pivašiūnus.

Kun. A. Petrulis, nors dirbo ir mažose parapijose, tačiau aktyviai dalyvavo lietuvių visuomeniniame ir politiniame gyvenime. Rasdavo laiko ir lėšų atvykti į Vilnių. 1905 metais dalyvavo didžiajame Vilniaus Seime. Kun. A. Petrulis buvo ne tik parapijiečių dvasinis, bet ir pasaulietinis vadovas. Jis dalyvavo ne vienoje visuomeninėje organizacijoje arba steigė jas pats. Pavyzdžiui, Vilniuje 1907 m. kovo 8 d. įvykusiame Sąjungos lietuvių kalbos teisėms atgauti Vilniaus krašto bažnyčiose steigiamajame susirinkime buvo išrinktas į valdybą. Dr. Jonas Basanavičius 1907 m. kovo 25 d. sušaukė steigiamąjį Lietuvių mokslo draugijos susirinkimą.

Kun. A. Petrulis kartu kun. Vladu Mironu leido katalikišką laikraštį „Aušra“, prisidėjo steigiant kitus lietuviškus laikraščius ir žurnalus, rašė jiems straipsnius, platino spaudą parapijų kaimuose ir miesteliuose

1917 m. liepos 10 d. A. Petrulis kartu su kitais lietuviais inteligentais pasirašė memorandumą Vokietijos kancleriui Georgui Michaeliui, kuriame pabrėžiama, kad lietuviai „negali kitaip sau vaizduotis savo ateities, kaip tik nepriklausomybės pavidalu“. Jis buvo organizacinio komiteto narys Vilniaus konferencijai parengti. Vilniaus konferencija buvo sušaukta 1917 m. rugsėjo 18 d. Kun. A. Petrulis joje dalyvavo ir buvo išrinktas į Tautos Tarybą, vienerius metus buvo jos sekretoriumi. 1918 m. vasario 16 d. kartu su kitais Tarybos nariais pasirašė Nepriklausomos Lietuvos Valstybės Atkūrimo Aktą. 1918 metais dalyvavo Lozanoje vykusioje ketvirtojoje lietuvių konferencijoje. 1918 m. rugsėjį A. Petrulis, A. Smetona ir M. Yčas aplankė Popiežiaus nuncijų Miunchene ir perdavė prašymą Popiežiui pripažinti Lietuvos nepriklausomybę ir suteikti jai apaštališkąjį palaiminimą, o lapkritį signataras dirbo Lietuvos Tarybos komisijoje, rengusioje pirmąją laikinąją Lietuvos Respublikos Konstituciją.

Lenkijai okupavus Vilniaus kraštą, kun. A. Petrulis buvo suimtas, atvežtas į Vilnių, o po kurio laiko paleistas. Suėmus antrą kartą, jam pavyko pabėgti ir pasitraukti į Kauną. Čia kun. A. Petrulis kurį laiką dirbo Tautos pažangos partijos Centro komiteto sekretoriumi. 1920 m. grįžęs į Pivašiūnus, rėmė steigiamas lietuviškas mokyklas, kartu su mokytoju J. Sabaičiu sutelkė lietuvių šaulių būrį. 1926 m., įkūrus Kaišiadorių vyskupiją, tapo pirmosios kurijos nariu – vyskupo patarėju.

Paskutinė kun. A. Petrulio parapija buvo Musninkai, Širvintų raj., į kurią atvyko 1928 m. kovo 7 d., o 1928 m. birželio 28 d., ryte, eidamas aukoti šv. Mišių, sukniubo prie altoriaus. Kun. A. Petrulis palaidotas Musninkų bažnyčios šventoriuje.